

# SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.  
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.  
Kiadóhivatal: K. Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

## A magyar értelmiség nevelése.

Wlassics Gyulának mult szerdán elmondott korszakos beszéde, mely formája tökéletességével, tartalmának gazdagságával s irányzatának merész voltánál fogva nemcsak a középiskolai tanterv revízióján munkálkodó Köznevelési Tanács körében keltett kellemes szenzációt, de országszerte mindenütt, a hol csak a legesekélyebb érdeklődés mutatkozik is a nemzeti köznevelés és nevelés szent ügye iránt, oly mélyen járó benyomást tón, hogy annak hatása és befolyása alatt ez a mi közönyös nemzedékünk is kénytelen most föleszmélni.

Köznevelésiügyi miniszterünknek ez a gyakorlati irányu, be a néplélek titkait fürkésző, magas szárnyalású tanulmánya örök emléket biztosít neki a magyar státuszférfiak díszes sorában. A szakférfiak, a tanárok és tanítók talán eltérő véleményyt táplálhatnak a program egyes részletei iránt s a nagyszabású munkát némely részletei bizonyára ki is hívják a kritikát.

De a magyar publicisztika és a politikai világ, a melynek földadata nem lehet a részletek aprólékos elemzése, a kultuszminiszternek föltétlen hálával tartozik azért a szellemi produkezióért, mely világító szövetnekül szolgál szülőknék, pedagógusoknak egyaránt abban a nemes munkában, a melynek czélja a nemzeti nevelés és oktatásügy ujjaszületésének előkészítése.

kában, a melynek czélja a nemzeti nevelés és oktatásügy ujjaszületésének előkészítése.

A legszebb eszméktől inspirált köznevelésiügyi miniszter merész koncepcziójú tervvel lép a hazai köznevelésiügy vezérémberei elé. S inspirált lelkének lángoló hevével buzditja munkatársait, sarkalja a magyar ifjuság nevelőit, tanárait, hogy tervrajzai alapján építsék hát föl a magyar nemzeti közneveléssziliklaszilárdépitményét.

A részletek kidolgozását illetőleg szabad kezét biztosít illusztris munkatársainak csak a koncepczió és a végleges kivitel tekintetében óhajtja lelke sugallatának a teljes tekintetbe vételét.

Terjedelmes s sokoldalú kulturprogramjában biztos kézzel megjelöli a vezérfonalat, de a részletek megállapításában mintha inspirációja itt cserben hagyná a kultuszminisztert, kissé ingadozóvá, habozóvá válik.

Beszédjének óvatos konkluziói mintha ellentétben állanának kiindulásának merész voltával s mintha — a különböző források tanulmányozása, a tiszteletreméltó szaktérfiak ellentétes véleménye akadályozná lelkének szabad szárnyalását.

A Köznevelésiügyi Tanácspléniumában folyó tanácskozások azonban előreláthatólag el fogják oszlatni benne a kétely utolsó parányait is.

A Köznevelésiügyi Tanács feladatát Wlassics mindenestre szerfelett megkönynyitette azzal a nagyértékű munkával, a melyben meglepő világossággal, czifrázat és sallang nélkül kifejtette a fejlődő magyar értelmiség nevelésének és oktatásának a legfőbb irányát, czéljait. Wlassics programja, a melynek végrehajtására lendületes szavakkal föl hívja a Köznevelésiügyi Tanácsot, három pontban összegezhető. Neveljétek, egymond a tanférfiaknak, a magyar értelmiség számára élet-erős, intelligens, erkölcsös ifjakat. Legyenek ezekből derék hazafias magyar emberek! S hadd érezzék ezek a művelt és lojális magyarok, hogy mint világpolgárok is megállhatják a helyüket a kulturnemzetek szellemi republikájában.

Egész koncepcziójában a magyar ember boldogulása s a magyar haza jövője lebeg szemei előtt. De mert érzi, hogy a történelmi jog alapján álló magyar nemzetnek a mult ismerete s a hagyományok kultusza a legfontosabb lelki és szellemi szükséglet, aggódo lélekkel óv a minister attól, hogy halomra ne döntsük valahogy a mult szilikárd építkezéseit.

„Nekünk itt e haza földjén, mondja a köznevelésiügyi minister, mindenek fölött a szabad, az alkotmányos királyával és dinasztiajával intézményekben és érzésekben összeforrott magyar államot kell

## TÁRCZA.

### Történet egy kerületből.

(Elmondja: Verner László.)

Rendben ment a mi kerületünkben a dolog. A fővárosi lapok is azt írták róla, hogy csendes kerület. Közvetlen a választások előtt ütött be a meny-dörgős menykő.

Bogár, a patyikus esinálta a paklit, a kit a kaszinóban kinevettek, mert a valutát Józsiás-szerűen fejtegette s akivirradatra megszervezte a függetlenségi pártot. Gyönyörű október volt. Ráült a esőndes kerületre az egész függetlenségi párt. Richter Győző fulminans beszédet intézett a gölöncsé-riekhez s jelölték Vöröskereszthy urat, a kerület első virilistáját. A párt naponként jobban izmosodott. A programbeszéd után a napilapok váltig azt állították, hogy megválasztatása több mint bizonyos.

Mi a tulsó párt megelégedésétől fogyni kezdtünk, fogytunk kétségbeesetten. A biztos kerületben roppant bizonytalanná vált a helyzet.

Még engem is megcsipített a jelölt.

— Tudnál-e te valamit szerezni. (A valaminek megszerzése félreérthetetlenül voksolókra vonatkozott.)

— Egy feltétel alatt két biztos voksom van.

— Halljuk a feltételt.

— A két voks ára 160 frt 80 kr.  
— Az öreg belebámult a levégőbe.  
— Nem lehetne valamieskét lealkudni?  
— Nem.  
— Hát ki a viselője ennek a két voksnak?  
— Czérna szabó, Csiriz, a csizmadia.  
— Ne mókázz, kölyök, hisz ez a legdühösebb két kortes ott tulnan.

— Mindegy. Ezt a két embert én markomban tartom. Ennyivel tartozom nekik s jó formán keresztet vetettek rá. Ennyi pénzzel ne lehetne őket megvesztegetni, de én csak adósságot törleszték s közben átterelem őket a jobb politikai meggyőződés-re. Lehet ez ellen valakinek megjegyzése.

— Igen is lehet. Van nekem, te koloszális kölyök. Nesze a pénz, beszély a fejjel.

Az eredmény megnövesztette a politikai ótvágyamat. Ebből a választásból ki is lehetne kovácsolni a karriéremet.

Mikor az öreg faluzásából haza jött, hol fölösen illétték „a vén peesovics” ezimiel, odasompolyogtam az öreghez.

— Van ám még 20 voksom.

— Mi az ára, horkant a kinszenvedett jelölt a banális kérdés iránt.

— Nevezzenek ki kérem tanfelügyelőnek.

Az öreg olyan mozdulatot és orrjátékot fejezett ki: hát ez is?

— Az az állás már oda van ígérve, gyerekm; de kineveztetlek méhészeti vándortanárnak.

— Nem tudok én a méhekhez.

— Hát Göndöcs tudott? Még is szaktekintély volt. Olvasd el Krisch kátéját és akadémiás méhészt vagy.

Parólát adtam. Ördög vigye, legyenek hát méhészeti vándortanár.

— No de lássuk a feltételt, hol a husz voks?

— Fölér-e Kovács János annyival?

— És te megtudnád őt szerezni?

— Bizza csak rám!

— No, az igaz, Kovács János huszonkét voks.

Nagy, tekintélyes familia s az öreg kedvéért mind függetlenségi.

Ha megszerzed: markodban tartod a méhészeti vándortanárságot.

Mellesleg tudniok kell, hogy Mariskában, a Kovács ur bájos leányában vala az én nagy reménységem. Mariska a kertben volt. Elmélyedve állt a szomorú fűz tövénél, nyilván arra gondolt, mint izzadok én most a poros akta mellett.

— Jó napot Mariska!

Felriad a kis őzike, de csak pillanatig. Pajzánul felém szaladt, miközben oly édesen esiesergett. Milyen jó ez a követválasztási mozgalom. Papám most is a pártkonferencián van.

— Mariska engem kineveztek vándortanárnak.

Hitetlenül nézett a kis angyal, fürkészőleg, vajjon igaz lenne-e az?

— Igen! azonban nagyon nehéz föltétel van kineveztetésemhez kötve. Ha husz voksot tudok a pártnak teremteni.

— Melyik a maguk pártja?

föntartanunk és ennek nincs más szilárd talpköve, mintha e földön a magyarnemzeti kultúra a saját fajsúlyában bírja fölényét minden más kultúra fölött.

S hogy a pedagógia segítségével ezt elérhessük, „a régi tantervből a jót, az értéket, a kipróbált jellem és értelemképző elemet, a humanizmus és eszményi fölfogást biztosító klasszikus elemet fenn kell tartani.”

De mivel a múlt ismerete, a hagyományokhoz való ragaszkodás a küzdelmes jövőt illetőleg még nem biztosítja magyar embernek eléggé a versenyképességét a világpolgárral szemben s nem nyújt a magyar nemzetnek kellő védelmet a nemzetközi alakulások hatásaival szemben, mindenekelőtt a jövő nagy küzdelmeire akarja a közoktatásügyi miniszter előkészíteni a magyar embert, a magyar nemzetet.

„Az új nemzedékre váró kor küzdelmeinek, mondá Wlassics figyelmes hallgatóinak, haladási irányának és eszközeinek, ezen kortársadalmi viszonyainak, mozgató erőinek, ezek tusáinak, az ezekben rejlő igazságoknak vagy szociális eltévelyedési veszélyeknek fölismerése lehet az új iskola tartalmának és keretének szilárd alapja. Azt kell emberi lehetőség szerint magunk elé varázsolni, mily eszmevilágban, minő szellemi és gazdasági társadalmi viszonyok között kell az új nemzedéknek betölteni polgári és emberi kötelességeit. Ennek fölismerésével még arra is kell törekedni, miként lehessen ezt az eszmevilágot nemes tartalommal betölteni, az eltévelyedések veszélyének elejét venni, a haladást és tökéletesedést biztosító igazságokat megerősíteni.”

De mert érzi a miniszter is, hogy e nagy feladat teljesítésére a tanári kar maga elégtelen, lelkesítő szavakban aposztrofálja a magyar intelligenciát, mondván:

„De a fokozatos fejlesztési munka mellett részt kell vennie az egész ma-

gyar nemzet vezető értelmiségének abban a kutató, gondolkodó, tépelődő munkában is, melyen a világ legfényesebb elméi ragyogtatják szellemük világát és iparkodnak lelki szemeik elé varázsolni a küszöbön levő új század nagy földadataira teremtett iskolai rendszereket. Azokat az iskolai rendszereket és főleg módszereket, melyek a legbőlebben tudják fölvertegni a beköszöntő korszak nagy küzdelmeire a nemzedéket, melynek bármely vész és vihar között is helyt kell állnia a haza, az emberiség, a művelődés nagy érdekeiért.

Lelki szemeink elé kell varázsolni, folytatta a miniszter, hogy a vallásosság, az erkölcs, a jellemképzés erős vértetéhez a tudásnak mily körét, a tudás nagy anyagának mily részét, mily fajtát kell nyújtani az iskolának, hogy az új nemzedék a struggle for life tusakodó küzdelmes porondján diadalmasan és az emberi művelődés ügyét előbbre vite állja ki az élet kemény harezát.”

Mindezek aranysszavak, melyek mélyen bele kell, hogy vésődjenek a nemzet lelkébe. A közoktatásügyi tanács feladata pedig: megállapítani a tudás nagy anyagának mily részét, mily fajtát kell nyújtani az iskolának, az ifjúságnak.

Nehéz feladat, melynek megoldásától mintha a miniszter maga is visszariadna. Ám tekintettel a nemzetiségi veszedelmekre s az ország gazdasági és földrajzi helyzetére, szinte kétségtelen, hogy a fejlődő magyar nemzedékben a fizikai, erkölcsi és értelmi erőt minél előbb meg kell sokszorozítani.

Sokat tanultunk ugyan az utóbbi 30 év alatt is, de a tanításban nem volt rendszer, a tanulásban hiányzott az eszményi irány s nem láthattuk a nemesebb célt.

Felsőbb tanintézetek pedig faiskoláivá lettek a kapaszkodó csemetéknek. Mindennek Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter véget akar s véget is fog most vetni.

A Közoktatásügyi Tanács feladata, kötelessége, hogy a minisztert eme nagyszabású, egész jövőnkre mély kihatással bíró munkásságban támogassa.

A tanfériakon kívül azonban, a mint azt a miniszter maga is joggal óhajtja, az egész művelt Magyarországnak állást kell foglalni e nagy fontosságú kérdésben. Mi magunk, kik e kérdést inkább politikai, mintsem pedagógiai szempontból bíráljuk, mindenekelőtt azt kívánjuk, hogy az oktatás és tanulás ebben a hazában lehetőleg magyar nyelvű, de mindenütt, még nemzetiségű vidékeken is nemzeti szellemű legyen.

Mi nem kutatjuk, hogy a latin nyelv-tant hetenkint hány órában kell előadni, de igenis érezzük, hogy művelődésünk általános irányát nem a külföldi minták, hanem hazánk földrajzi helyzete, égalji viszonyai s a magyar faj politikai törekvései, szellemei, képességei határozhatják csak meg.

A fizikai erő fejlesztése s a szellemi művelődés fokozása mellett különös súlyt kell helyezni az erkölcsi és a családi nevelésre.

A Közoktatásügyi Tanács nemes feladata, hogy kidolgozza és részleteiben is megállapítsa a nemzeti alapon nyugvó testi, szellemi és erkölcsi-társadalmi nevelés tervezetét s ismerve a tanácskozó tudós csapat hazafias, ügybuzgó s szakszerű munkásságát, őszinte szívvel óhajtjuk, hogy becsületes, derék fáradozásukat siker koronázza.

Közoktatásügyünk bátor vezetője pedig haladjon tovább is szeretettel, buzgalommal a megkezdett uton. A magyar értelmiség s az egész haza rokonszenvvel kíséri az ő uttörő lépteit.

## A székelységért.

A budapesti Hírlap f. évi május 23-iki számából vesszük át az alábbi cikket, a melynek tartalmával teljesen egyetértünk és a mely aktuális voltánál fogva is a közlésre alkalmas, felhívjuk rá a közfigyelmet.

„A székelység tartassék meg a székelőföldnek.”

Ez a szálló íge, kiejtve a kereskedelmi miniszter által a székelység közgazdasági helyzetének javítása iránt tartott értekezleten, különös világitásba helyezi a mi harmincz éven át folytatott gazdasági és nemzetiségi politikánkat. Beszél elha nyagolt földadatok és elszalasztott alkalmakról.

A székelység erőnyeit nem akarjuk, de nem is szükséges e helyen földiesérni. Megtörtént az már nem egyszer, talán tul is a kelleténél. Annyi bizonyos, hogy a székelység közgazdaságilag jó anyag, nemzetiségi tekintetben pedig éppen megbecsülhetetlen értékű. Ezt tudjuk régen s az egymást követő miniszterekben meg is volt a jó szándék ez anyag fejlesztésére, nemesítésére, hiszen éppen a szerdai értekezleten jelentő az előadó, hogy 1890. óta csupán a mesterinasok kiképzésére és az ugynevezett tanműhelyekre százezer forintot fölül költött el a kormány. Jó néhány ezer forint ment el ezen fölül hasonló célokra és nem volna elvesztett fáradság, ha összeállítanák egy részről azt, a mit kiadtak, másrészt pedig az eredményeket, melyeket ennek a munkának köszönhetünk.

Azt tudjuk, hogy nincs minden rendben s maga az az emlékirat, melyet a kormányhoz a székelőföldi képviselők benyújtottak, jelzi, hogy még sok a teendő, míg elérjük az ideált és nem csupán a székelységet kell megtartanunk a székelőföldnek, hanem a székelőföldet is a székelységnek.

Aligha tévedünk, midőn azt állítjuk, hogy a székelységnek egyik főbaja a helyi vezetők hiánya. Ennek az állításnak igazolására fölemlíthetjük azt, hogy néhány év előtt a viszonyok javítása levén akkor is napirenden, az összegyűlt főispánok javaslata egy külön iparfelügyelőnek és katonai iskolának szervezésében lyukadt ki. Most is fölöttébb sokat beszélnek vasuti csatlakozásokról, pedig bizonyos, hogy ezekkel nem mentjük meg a hazát.

A székelő első sorban östermelő. Ha földjéből, állataiból elégséges jövedelme van, nem fog kíváncsodolni, sőt keresete levén, az iparosság is emelkedni fog. A javításnak tehát első sorban ide kell irányulni. Sokat lehet tenni, mert a mezei gazdálkodás sok tekintetben elavult keretekben mozog. A javítások tökélet, szakértelmet követelnek. A székelőföld nem gazdag egyikben sem. A Csikban, Háromszékben alakított Károly-féle hitelszövetkezetek fokozatos fejlődése azonban azt mutatja, hogy ebben az irányban lehet dolgozni és meg lesz a siker. Persze ez nem a kereskedelmi miniszterium földadata, hanem főleg azoké, a kiket le Play társadalmi tekintélyeknek nevez. A földbirtokosság és a papoké.

A nagy iparnak a Székelőföldön nem nagy szerencséje van. Éppen a minap került elének a nagy remények közt alapított marosvásárhelyi cukorgyár zárószámadása, mely a múlt évben 900 ezer forint tőke mellett 58 ezer forint veszteséget mutat ki, az előző években pedig 320 ezeret. Mi lesz ennek a vége, azt megmondani nehéz. Tévednek azonban, kik azt hiszik, hogy ha a társaság felszámol, akkor vége mindennek. Éppen nem. Az ilyen rosszul

— Melyik lenne, hát a hol a hatalom és dicsőség. És a melynek oly nagy ellensége a tata.

— De kár! Hej, ha a papám átmenne oda maguk közzé, ez aztán jó lenne!

— Ez hozott engem is ide, Mariska. Beszéljen papájával és akkor három hét múlva megtartjuk a lakodalmat.

Elpirult és elszaladt. A tornáczról kiáltott vissza:

— Megpróbálom, megkísértem.

De a papa hajthatatlan maradt, nem segítették a Mariska könyei, a mama esdeklése.

Valósággal tükön ült. Még csak két nap választott el a nagy naptól.

Ez alatt történt a közös megállapodás alapján létrejött államesiny. Mariska nagy beteg lett.

Az elvű papa ott virasztott az ágyánál.

Nem állhatta az atyus! Elvégre többet ér a lánya, mint az a néhány szavazat s megírta nekem a következőket:

— Nebuló! a lányom beteg. Jöjj el, látogasd meg.

Nagyot ugrottam örömbömben.

— Urambátyám, biztos a husz voks, kérem a kinevezést.

— Lassan a testtel. Kérd meg Kovács urat, hogy pártügyben az este tartandó konferenciára megjelenni sziveskedjék — beszélt az öreg.

A kedves papa ott volt, meghozta értünk az áldozatot.

Más nap kezembem volt a kinevezés.

sikerült vállalkozásoknak nagy hatása van azután is. Megbénítják az iniciatívát, bizalmatlanná teszik a részeseiket saját maguk iránt, szóval gyöngítik az egyéni erőlt. Ezt csak az elért sikerek növelhetik nagyra, s azért kellene oly mezőkön maradni, hol az eredmény alig lehet kétséges. A sopsi-szentgyörgyi első székely szövögyárról sem tudunk örvendőt mondani. Az egykor virágzott székelyiparnak pusztulását az országos képviselők által sürgetett új vasuti csatlakozások, könnyítve az osztrák ipar versenyt, csak siettetni fogják.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara szomorú énekeket tud zengeni a „Székelyföld szomorúságos iparának ijesztő mértékű hanyatlásáról.” A drágán értékesített mandátumok tehát éppen nem segítenek a nép helyzetén. A nevezett kamara szerint a kis és kézműipar csak vetetél, a vállalkozási kedv pedig jóformán kivész. Hová jut ez uton a székelység, a melylyel együtt tönkre megy Erdélyben a magyar hegemonia?

A diagnózis megállapítása könnyebb, mint kikeresni a gyógyító irt. Annyi azonban bizonyosnak látszik, hogy vasuti csatlakozások és még olyan bőven osztogatott állami segítségek, bármily jól esnek is ezek az első perczben, nem fognak gyökeresen segíteni a bajon. Nézetünk szerint olyan eszközökről kell gondoskodni, a melyek állandóan biztosítják a fokozott produktivitást a földmívelésnek és ezzel a kisiparnak, a mezőgazdaság és főleg a kisgazdák érdekének előmozdítása az egész vonalon, ez a földadat. A kereskedelmi szerződések a lejárat felé közelednek, ezek megújításakor nem szabad felednünk, hogy mi minden van kezünk alá. Azonban addig is sokat kell tenni.

A kereskedelmi miniszter menjen a maga útján, a székely társadalom azonban érezve a felelősséget mely ma ráhárul, szintén tegye meg a magáét. Szervezze a meglevő erőket. Alakítson hitelszövetkezeteket a kisgazdák, nyersanyagbeszerző szövetkezeteket az iparosok részére. Igyekezzenek ez uton fölbresztetni bennük az érdekek közösségének tudatát és tanítsa meg őket a szervezett munkára. Nem könnyű munka, de ha ez meglesz, mehetnek tovább, vált közzhatnak nagyobb feladatokra is, de addig nem lesz okos kiesiny eszközökkel nagy célok megvalósításához fogni. Olesó hitel és olesó nyers anyag nélkül nem boldogul az iparos és elpusztul a kisgazda. Legelső kötelesség tehát a pusztulásnak vetni gátat. A többi aztán fog jönni. Véleményünk szerint ez lesz az első alap a székelység gazdasági és erkölcsi újjáteremtésére.

## Ujdonságok.

— **Időjárásunk** hűvös és esősre vált. Északkeleti légáramlat nehéz esős felhőket hoz s szaporán hull az áldás. E helyett most jobb volna egy kis napfény, de egyelőre az eső ellen sincs panaszunk. A hőmérő nappal 10—15 C. fok melege mutat.

— **Esükivő.** Sylvester Albert alesernátoni föld-birtokos a pünkösdi ünnepek második napján tartotta menyegzőjét Szabó Gyula kézdívisárhelyi adótárnok bájos leányával Szabó Teréz kisasszonnyal. Aldást kívánunk e házassághoz.

— **Népmozgalmi statisztika.** A kézdívisárhelyi anyakönyvbe mult május hó folyamán 11 születés, 3 házasság és 13 halál jelentetett be. Az év első 5 hónapjában összesen 59 egyén született, 61 egyén halt meg és 8 házasság kötöttet.

— **A csiksomlyói bucsu,** melyre Háromszék-megyéből is nagy számban szoktak a hívek elmenni, az idén a szokottnál is népesebb volt. A vallásos ünnepély fényét nagy mértékben emelte, hogy Majláth Gusztáv erdélyi róm. kath. püspök is megjelent a bucsun, kit a megyei papság és hívek nagy fénynyel fogadtak.

— **Halálozás.** Ikafalvi Farkas Miklósné szül. Szőcs Rozália élete 28-ik évében folyó hó 1-én jobb létre szenderült. Temetése f. hó 3-án lesz. Nyugodjék csendesen!

— **A kézdívisárhelyi képviselőtestület** megalkutását június 3-án d. u. 3 órára tűzte ki a megyei alispán ur, melyre a képviselők ezuttal is meghivatnak.

— **Tűz.** Május hó 27-én este 12 órakor tüzlárma

verte fel Zágón lakosságát. Fazakas Miklós birtokos esür-istállója lett a lángok mártaléka s az istállóban bennégett 2 ökör és két bival. A gazda kísérletet tett az állatok kibocsátására, de maga is alig menekülhetett ki a lángok közül. Mikor a tüzet észrevették, már az egész nagy épület lángba állott s ezért nem sikerült a mentés. Odaégett egy szekér, egy kézi cséplőgép s a esür odarában levő 10 szekér széna. Szerencsére csendes idő volt s különben is a szomszéd épületek távol vannak s így a tűz tovább nem terjedt. Az épület biztosítva volt, de mégis rámege a gazda kára ezer forintra. A gyönyörű gyümölcsös és veteményes kertben is nagy kár van. A tűz szándékos gyújtás következménye.

— **Veszedelemes bőrbetegség Erdélyben.** Kolozsmegyében és környékén, a veszedelmes pelagra-járvány mind jobban terjed s eddig már 60 áldozata van. A belügyminiszter már is szakértőket informáltatta magát a veszedelmes betegségről s valószínűleg rendkívüli intézkedéseket is fog tenni. A betegek nagy részét Purjesz dr. egyetemi tanár sok sikerrel kezeli.

— **Baleset.** Abod Lina dálnoki eseléd mult hét egyik napján tüzet akart gyújtani, hogy ebédet főzzön. Midőn e célból szalmát gyújtott és a farakas alá akarta tenni, hirtelen orót vett rajta régi betegsége s ájultan ráesett az égő szalmára, mely egész felső testét megperzsölte. Súlyos sebekkel terhelve hozták be a kézdívisárhelyi kórházba, de ott a leggondosabb ápolás mellett sem lehetett megmenteni. Pár nap alatt sebeiben meghalt.

— **Öngyilkos kutya.** Biarritz-ből jelentik, hogy ott egy nőtény kutya a tengerbe ölte magát, mert elvették a kölykeit. Háromszor huzták ki a vízből, de negyedszer is beleugrott s a víz alatt tartotta fejét addig, amíg odafulladt. Nemsokára megjelenik a tengeri kigyó, meg a fiúmai ezápa is

## Közigazdaság.

Mivel pótoljuk a kiveszett buzavetéseket.

Az elmúlt őszi és tél oly kedvezőtlen volt a gazdáknak, hogy sajnos a tavasz beálltával nem egy helyen kell gondoskodnunk a tönkre ment őszi vetés pótlásáról, illetőleg annak kiszántásáról, s a talaj újbóli bevetéséről. Nem is esoda ez, hiszen több mint egy fél év óta hallatlan száraz az időjárás; már az őszi elvetett mag csirázása is nagyon hiányos volt, majd a száraz és hosszú tél rontotta meg azt a kevés csirát is, a mi az őszi növekedésnek indult. Így azután bizony sok helyen megessik, hogy az őszi buzát ki kell szántani s helyette valamely más növényt vetni.

Természetes, hogy ilyen esetekben a gazda ahhoz a növényhez fog nyulni, a melyből éppen vetőmag áll rendelkezésére. Ha-azonban módja van az elvetendő magvak között választani, úgy mégis lehetőleg olyant vessen, a mely érték tekintetében leginkább megközelíti a buzát. E tekintetében — mérlegelve a piaci árviszonyokat, leginkább az árpát ajánljuk, különösen azon vidékeken, hol jó sörárpa terem. Az árpának ma is 6—10 frt az ára, de annyi volt akkor is, mikor vidéken 5 frt 80 krral vesztegettük a buzát, s előre láthatólag egyhamar nem is fog esökkenni, a jó sörárpa iránt világszerte nagy és fokozódó a kereslet, ellenben termése bizonyos, reá nézve kedvező feltételekhez van kötve.

Ezen a sörárpára kedvező feltételek egyrészt az éghajlati viszonyokban, de természetesen magában a vetőmagban is keresendők. A talaj minőségét illetőleg tudni kell, hogy nitrogén gazdag talajokban sörárpát termesztani egyáltalán nem lehet vagyis más szóval, vízholdta, mélyen fekvő u. n. nagyon kövér, istállótrágyával nagyon bőven ellátott talajokban sörárpa nem terem. Ilyen talajokon ne számítsunk arra, hogy közönséges takarmány árpáknál egyebet termelhetünk, az ilyen talajokon azonban ez is bőven terem, s egyéb tavaszi veteményekkel szemben ez fogja magát még leginkább kifizetni. Szegényebb, nem mély fekvésű talajokon, főleg, ha az éghajlati viszonyok, meg a vetőmag is megfelelő, a sörárpa is meg fog teremni, s ilyen helyen mindenesetre ezzel pótoljuk a notulán kiveszett őszi vetéseket. Fődolog azonban, hogy a talaj ne legyen istállótrágyával frissen trágyázott, a meny-

nyiben nitrogénnel dusan trágyázott talajokban protein dus árpa terem, ez pedig a sörgyárosok kívánalmainak egyáltalán nem felel meg. A sörárpának lisztesnek kell lenni, ellenben a takarmány árpának acélosnak, ez utóbbi alá helyén való tehát akár istállótrágyát, akár mesterséges nitrogéntrágyát, pl. chilisalótromot használni, mely utóbbit 50—80 kgos mennyiségben holdanként a kikelés után elszórva lényegesen emeli a termés mennyiségét. Sörárpa alá egyedül a foszfortrágyák és pedig mint gyorsan oldódó műtrágya csakis a szuperfoszfát megfelel, mely 120—150 kgos mennyiségben holdanként a vetést megelőzőleg egy héttel szórando el és vagy esekélyen alászántandó vagy mélyen járó boronával vagy grubberrel a földdel összekeverendő. Feltétele a jó sörárpa termésnek az is, hogy a talaj még őszi jól megművelt legyen, mert tanácsosabb tavasszal csupán boronálni és nem szántani.

Az időjárasi viszonyokat illetőleg megjegyzendő, hogy sem a tulnedves, sem a tulszáraz időjárás a sörárpának nem kedvez, de nagyon is ártalmára van, ha érés közben, vagy éppen aratás után kékvekben megázik.

Vetőmagul leginkább a hanna-árpa vált be. Leghelyesebben eszelecsünk tehát, ha a kiveszett őszi buzák helyett árpát vettünk, mert vesztéségünket annyira, a mennyire, leginkább ilyen módon pótolhatjuk.

## Apróságok.

Könyvkereskedésben.

Segéd (egy érettebb ifjúság számára való könyvet mutatva): Parancsolja talán ezt a könyvet?

Bakfis (14 éves): Nincsen önnek még érettebb ifjúság számára való könyve?

\*\*\*

Rendes életmód.

Főnök: Mikor önt felvettem, azt állította, hogy rendes életmóddal bír és mégis mindig iszik?

Szolga: Há... hát... i... iszen ez az én re... rendes életmódom.

\*\*\*

Vadkereskedőnél.

Koczavadász: No ezt a nyulat meglövöm mára.

Vadkereskedő: Ezt? Sajnálom, ezt már lehetetlen, ezt már meglötte — Bozók ur. Tessék talán egy mást választani!

\*\*\*

Irodalmi órából.

Tanár: — Mit tudsz Petőfőről mondani?

Növendék: — Csupán jót, tanár ur!

\*\*\*

Fenyegetés.

A kis Iboilyka: Na megállj papa! Az előbb megverted a mamát és most engem versz meg — el fogunk válni tőled!

\*\*\*

Alapos ok.

— Miért gyűlölöd egy Kónya urat?

— Már hogyne gyűlölném. Képzeld csak jegybent járt a feleségemmel és — nem vette el!

## H I R D E T É S E K.

Az ugynevezett „Plevna” vendéglő hozzártatózóival f. év Junius 12-én a tanács-ház előtt árverés útján délután el fog adatni; esetleg szabad kézből is eladó, akár pedig szent Mihály naptól bérbe is kiadó. Értekezhetni **Özv. Kovács Jánosnénál.**

(91 3—3).

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szives tudomására adni, hogy Kovásznán

## ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ághban elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig.

**Dr. Morvay István**

25 67—\* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

Spekli István Gelenceze, ajánlja I. rendű cement műkö-lapjait, csőházak, folyosók, konyhák, fürdőszobák, járdák stb. burkolására, gipszlapok készítését, cementlapok bármely mintában jutányos árban.

—2—

## Jég eladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nálam naponta jeget igen jutányos áron lehet kapni.

(87 6—10)

Csiszár Pál,  
kereskedő.

## Öcska butorok ujja tétele.

Több helyről nyilvánult azon panasz folytán, hogy nincs kinek a fényezett butorokat tisztítás végett adni: van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy helyben letelepedtem és elvállalok bármily használt butorokat jutányos ár mellett átdolgozni tisztán, tartósan és jól, bármily fényezéssel, rövid idő alatt, legyen az sifon, ágy, szék vagy üveges. Nagyobb darabokat, kimelés céljából, a háznál végzem el.

Ugy a helybeli, mint vidéki munkákat pontosan és gyorsan végzem.

Midőn a n. é. közönség szives figyelemre méltatását kérem, egyszersmind esedezem szives pártfogását is.

Lakásom: a postahivatallal szemben.

Kiváló tisztelettel

Fulajtár József.

## SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőny-tartók, tükrök, tolelt-asztalok, lőszőr és tengerifü matrácok és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matráczezal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

(88 47—100)

## HIRDETMEŊY.

Ő cs. és apostoli királyi Felségének legfelső elhatározása folytán ezennel megindítatik

a XX-ik m. királyi államsorsjáték,

melynek remélhető tiszta jövedelme akként osztassék fel, hogy abból 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére gyűjtendő alap, 2. a czirkvezia „László”-gyermekórház, 3. a zólyom-lipesei „Gizella” munkás-árvaház, 4. a Jásziv-egyesület, 5. az erdővidéki (baróti) közórház, 6. a budapesti „Klotild” szeretetház, 7. a kolozsvári jótékony nőegylet, 8. a nagypénteki társulat, 9. a békésmegyei Fehér Kereszt-egylet részesíttessék.

E sorsjáték összes, 7691-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint 365,000 koronára rugnak, és pedig:

|               |                |              |               |
|---------------|----------------|--------------|---------------|
| 1 főnyeremény | 150.000 korona | 10 nyeremény | á 1000 korona |
| 1 „           | 50.000 „       | 20 „         | á 500 „       |
| 1 „           | 20.000 „       | 50 „         | á 100 „       |
| 1 „           | 10.000 „       | 100 „        | á 50 „        |
| 2 nyeremény   | á 5.000 „      | 1000 „       | á 20 „        |
| 5 „           | á 2.000 „      | 6500 „       | á 10 „        |

Az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A huzás visszavonhatlanul 1898. évi junius hó 30-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámház, főlemelet) a hová a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi só- és adóhivatalnál a legtöbb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyáruló közegnél.

Budapesten, 1898. április hó.

(80 6—6)

M. kir. lottó-igazgatóság.

## SZIVATTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kész-, járgány és erőhajtásra,

## TÜZFECSEKENDŐKET

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak

## harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pócezőgödör tisztító készülékeket, utcái öntözőkocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

**BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR**  
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **Walser Ferencz**)

Budapest, VI., Külső váciut 45.

(25 21—40)

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.